

KARTOTEKA RZADKICH PTAKÓW

Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2023 – gatunki lęgowe

Arkadiusz Sikora^{1,2}, Tomasz Chodkiewicz^{1,3,4}, Szymon Beuch^{1,4},
Łukasz Ławicki^{1,5}, Jacek Betleja⁶, Szymon Bzoma⁷, Zdzisław Cenian⁸,
Robert Cymbała^{1,9}, Paweł Czechowski^{1,10}, Stanisław Czyż^{1,11},
Piotr Dębowski^{1,12}, Andrzej Dylik¹, Andrzej Górski¹³, Wojciech Guzik¹,
Fatima Hayatli^{14,4}, Krzysztof Jankowski¹, Zbigniew Kajzer¹,
Łukasz Krajewski^{1,15}, Łukasz Matyjasiak^{1,16}, Przemysław Obłoz^{17,18},
Sławomir Sielicki¹⁹, Hanna Sztwiertnia^{1,20}, Krzysztof Stasiak⁴,
Łukasz Wardecki³, Marcin Wężyk^{1,21}, Maria Wieloch²,
Bartłomiej Woźniak²², Monika Zielińska², Piotr Zieliński²,
Przemysław Wylegała^{1,23}

¹ Kartoteka Rzadkich Ptaków, <http://rzadkieptaki.pl/koordynatorzy>;

² Stacja Ornitologiczna Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Nadwiślańska 108, 80-680 Gdańsk;

³ Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Szeroki Dunaj 5, 00-255 Warszawa;

⁴ Muzeum i Instytut Zoologii PAN, Twarda 51/55, 00-818 Warszawa;

⁵ Eco-Expert, Dworcowa 2/317, 70-206 Szczecin;

⁶ Muzeum Górnosławskie, pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom;

⁷ Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING, Świerkowa 34/7, 81-526 Gdynia;

⁸ Komitet Ochrony Orłów, Niepodległości 53/55, 10-044 Olsztyn;

⁹ Lubelskie Towarzystwo Ornitologiczne, Mełgiewska 74/209, 20-234 Lublin;

¹⁰ Instytut Sportu, Turystyki i Żywnienia, Uniwersytet Zielonogórski, Szafrana 6,
65-246 Zielona Góra;

¹¹ Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Do Wilgi 11, 30-419 Kraków;

¹² Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody, Sienkiewicza 68, 25-501 Kielce;

¹³ Katedra Zoologii, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Plac Łódzki 3, 10-727 Olsztyn;

¹⁴ Katedra Badania Różnorodności Biologicznej, Dydaktyki i Bioedukacji, Uniwersytet Łódzki,
Banacha 1/3, 90-237 Łódź;

¹⁵ Biebrzański Park Narodowy, Osowiec-Twierdza 8, 19-110 Goniądz;

¹⁶ Mazowiecko-Świętokrzyskie Towarzystwo Ornitologiczne, Radomska 7, 26-670 Pionki;

¹⁷ Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet w Siedlcach, Prusa 14, 08-110 Siedlce;

¹⁸ Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Mostowa 25, 17-230 Białowieża;

¹⁹ Stowarzyszenie Na Rzecz Dzikich Zwierząt Sokół, Promienna 11, 87-800 Włocławek;

²⁰ Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne, Sienkiewicza 21, 50-335 Wrocław;

²¹ Piotrkowskie Towarzystwo Przyrodnicze, 1 Maja 21/5, 97-300 Piotrków Trybunalski;

²² Samodzielny Zakład Zoologii Leśnej i Łowiectwa, Instytut Nauk Leśnych, SGGW, Nowoursynowska 159, 02-776 Warszawa;

²³ Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody Salamandra, Stolarska 7/3, 60-788 Poznań, przemo@salamandra.org.pl

Abstrakt: Raport podsumowuje dane zebrane w Kartotece Rzadkich Ptaków dotyczące gatunków lęgowych w Polsce w roku 2023. Scharakteryzowano populacje lęgowe 33 rzadkich taksonów (30 gatunków i 3 podgatunki), opisując liczebność, rozmieszczenie i trendy. Okresy, dla których oceniono trendy, podano w przeglądzie gatunków. Rekordową liczebność odnotowano dla: gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* (42 pary), hełmiatki *Netta rufina* (74 p.), mandarynki *Aix galericulata* (189 p.), szablodzioba *Recurvirostra avosetta* (25 p.), czapli białej *Ardea alba* (1 150 p.), puszczyka mszarnego *Strix nebulosa* (12 p.) i sokoła wędrownego *Falco peregrinus* (92 p.). Trend wzrostowy wykazywały populacje ostrygojada *Haematopus ostralegus* (44 p.), ślepowrona *Nycticorax nycticorax* (1 258 p.) i orla przedniego *Aquila chrysaetos* (30 p.). Trend spadkowy odnotowano m.in. dla sieweczki obrożnej *Charadrius hiaticula* (293 p.), dubelta *Gallinago media* (447 samców), rybołowa *Pandion haliaetus* (40 p.) i kraski *Coracias garrulus* (5 p.). Populacje podgorzałki *Aythya nyroca* (81 p.), ohara *Tadorna tadorna* (100 p.), kulika wielkiego *Numenius arquata* (157 p.), orlika grubodziobego *Clanga clanga* (19 p.; w tym 3 „czyste” pary, 8 mieszanych z orlikiem krzykłym *C. pomarina* i 8 par orlika grubodziobego z nieoznaczonym lub nieznanym partnerem) utrzymywały się na stabilnym poziomie. Fluktuacje lub nieznane trendy liczebności dotyczyły: mewy czarnogłowej *Ichthyaeetus melanocephalus* (71 p.), rybitwy czubatej *Thalasseus sandvicensis* (450 p.), rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* (109 p.), uszatki błotnej *Asio flammeus* (12 p.), pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* (28 p. poza doliną Biebrzy) oraz taksonów, których liczebność nie przekroczyła 10 p.: bernikli kanadyjskiej *Branta canadensis* (2 p.), szczudłaka *Himantopus himantopus* (7 p.), gadożera *Circus gallicus* (4 p.), „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri* (2 p.), „czarnowrona” *Corvus corone corone* (8 p.), pomurnika *Tichodroma muraria* (3 p.) i „pliszki tundrowej” *M. flava thunbergi* (4 p.). Nie wykryto lęgów aleksandrety obrożnej *Psittacula krameri*, drożdżika *Turdus iliacus* i wójcika *Phylloscopus trochiloides*.

Słowa kluczowe: rzadkie ptaki lęgowe, rozmieszczenie, liczebność, trendy, regiony, Polska, raport 2023

Rare Birds Panel in Poland – report for breeding species in 2023. Abstract: The report presents the results of the Rare Birds Panel for breeding species in Poland in 2023. The status of breeding populations of 33 rare taxa (30 species and 3 subspecies) including their abundance, distribution and trends was summarized. A record high abundance was observed for: Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca* (42 pairs), Red-crested Pochard *Netta rufina* (74 p.), Mandarin Duck *Aix galericulata* (189 p.), Pied Avocet *Recurvirostra avosetta* (25 p.), Great Egret *Ardea alba* (1 150 p.), Great Grey Owl *Strix nebulosa* (12 p.) and Peregrine Falcon *Falco peregrinus* (92 p.). An increase in numbers was also recorded for the Black-crowned Night Heron *Nycticorax nycticorax* (1 258 p.), Eurasian Oystercatcher *Haematopus ostralegus* (44 p.) and Golden Eagle *Aquila chrysaetos* (30 p.). The declining trend was detected for Common Ringed Plover *Charadrius hiaticula* (293 p.), Great Snipe *Gallinago media* (447 males), Western Osprey *Pandion haliaetus* (40 p.) and European Roller *Coracias garrulus* (5 p.). Populations of Ferruginous Duck *Aythya nyroca* (81 p.), Common Shelduck *Tadorna tadorna* (100 p.), Eurasian Curlew *Numenius arquata* (157 p.), Greater Spotted Eagle *Clanga clanga* (19 p.; including 3 “pure” pairs, 8 mixed with *C. pomarina* and 8 Greater Spotted Eagles paired to unknown mates) remained stable. Fluctuations or unknown trends in abundance were observed for Mediterranean Gull *Ichthyaeetus melanocephalus* (71 p.), Sandwich Tern *Thalasseus sandvicensis* (450 p.), White-winged Black Tern *Chlidonias leucopterus* (109 p.), Short-eared Owl *Asio flammeus* (12 p.), Citrine Wagtail *Motacilla citreola* (28 p. outside the Biebrza valley), and taxa which abundance did not exceed 10 pairs, i.e. Canada Goose *Branta canadensis* (2 p.), Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* (7 p.), Short-toed Snake Eagle *Circus gallicus* (4 p.), Homeyer’s Great Grey Shrike *Lanius excubitor homeyeri* (2 p.), Wallcreeper *Tichodroma muraria* (3 p.) and Grey-headed Yellow Wagtail *M. flava thunbergi* (4 p.). No breeding records of

Rose-ringed Parakeet *Psittacula krameri*, Redwing *Turdus iliacus* and Greenish Warbler *Phylloscopus trochiloides* were recorded.

Keywords: rare breeding species, distribution, numbers, trends, regions, Poland, report 2023

Niniejszy raport podsumowuje dane zgromadzone w ramach Kartoteki Rzadkich Ptaków (KRP) działającej przy Muzeum i Instytucie Zoologii Polskiej Akademii Nauk (Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018). Raport za rok 2023 objął 33 taksony (30 gatunków i 3 podgatunki) rzadko gniazdujących ptaków w Polsce.

Materiał i metody

W przypadku 16 gatunków materiały do raportu pochodzą przede wszystkim z Monitoringu Ptaków Polski (MPP) realizowanego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, dzięki finansowaniu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (www.monitoringptakow.gios.gov.pl). Od początku MPP realizowany jest przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków oraz Muzeum i Instytut Zoologii PAN, we współpracy z innymi organizacjami (np. Chylarecki et al. 2018, Chodkiewicz et al. 2018, 2019, Beuch et al. 2024). Materiały te uzupełniono danymi pochodzącymi: 1) z kartotek regionalnych – baza obserwacji Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego dbPtak, Kartoteka Awifauny Lubelszczyzny, Kartoteka Awifauny Śląska, Kartoteka Mazowiecko-Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego (Matyjasiak et al. 2024), Kartoteka Przyrodnicza Towarzystwa Badań i Ochrony Przyrody, Kartoteka Ornitologiczna Ziemi Łódzkiej, Wielkopolska

Tabela 1. Regiony, w których zbierane są informacje w Kartotece Rzadkich Ptaków oraz ich powierzchnia, liczba kwadratów i koordynatorzy

Table 1. Regions of data collection within the Rare Birds Panel (1) and their area (2), number of 10 × 10 km plots (3) and coordinators (4)

Region (1)	Powierzchnia [km ²] (2)	Liczba kwadratów 10 × 10 km (3)	Koordynatorzy (4)
Dolny Śląsk (DS)	24 709	274	Hanna Sztwiertnia
Górny Śląsk (GS)	11 928	135	Szymon Beuch
Kujawy (KU)	12 417	124	Andrzej Dylík
Lubelszczyzna (LL)	21 269	227	Robert Cymbała
Małopolska (MP)	20 075	214	Stanisław Czyż
Mazowsze (MZ)	39 995	404	Łukasz Matyjasiak
Podlasie (PL)	18 672	207	Łukasz Krajewski
Podkarpacie (PK)	18 018	198	Wojciech Guzik
Pomorze (PM)	46 159	507	Zbigniew Kajzer
Warmia i Mazury (WM)	23 583	247	Krzysztof Jankowski
Wielkopolska (WP)	35 836	358	Przemysław Wylegała
Ziemia Lubuska (ZL)	11 484	124	Paweł Czechowski
Ziemia Łódzka (LD)	14 520	145	Marcin Wężyk
Ziemia Świętokrzyska (SW)	14 014	140	Piotr Dębowski
Polska	312 679	3 304	Szymon Beuch, Tomasz Chodkiewicz, Łukasz Ławicki, Arkadiusz Sikora, Przemysław Wylegała

Kartoteka Ornitologiczna; 2) z portalu Ornitho.pl oraz eBird; 3) z projektu „Realizacja Krajowego Programu Ochrony Kulika Wielkiego” współfinansowanego ze środków Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Białymstoku, Lublinie i Warszawie oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, koordynowanego przez Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian” oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Poznaniu; 4) ze Stowarzyszenia Na Rzecz Dzikich Zwierząt Sokół realizującego projekt „Restytucja sokoła wędrownego w Polsce”; 5) ze stron internetowych, np. www.clanga.com, Atlas Sów Polski (Stowarzyszenie Ochrony Sów) i stron regionów ornitologicznych; 6) z publikowanych lub niepublikowanych raportów o rzadkich ptakach dla poszczególnych obszarów (Matyjasik et al. 2024); 7) z publikacji zawierających informacje o gatunkach rzadkich oraz 8) bezpośrednio od obserwatorów.

Dane zestawiono dla 14 regionów (tab. 1). Granice regionów wytyczono w oparciu o siatkę kwadratów 10×10 km w układzie współrzędnych PUWG 1992 (rys. 1). Układ ten jest aktualnie stosowany w regionalnych atlasach rozmieszczenia ptaków oraz podczas wyznaczania powierzchni w MPP. Podział na regiony przyjęty na potrzeby działania KRP nie oznacza, że we wszystkich przypadkach granice te pokrywają się ściśle z granicami poszczególnych regionów ornitologicznych. Zastosowanie jednolitego systemu pozycjonowania przestrzennego opartego na koordynatach geograficznych i kwadratach 10×10 km (lub ich części np. w siatce 1×1 km) umożliwia wykorzystanie danych do prezentowania informacji o ptakach niezależnie od zmieniających się podziałów administracyjnych, czy nie zawsze bezspornie ustalonych granic regionów ornitologicznych. Łączny obszar kraju, dla którego rejestrowano dane o ptakach lęgowych, wynosi $312\,679$ km² (wliczono tu morskie wody wewnętrzne obejmujące zalewy przymorskie).

Rys. 1. Podział Polski na regiony, do których przypisane są wyniki zebrane w ramach działań Kartoteki Rzadkich Ptaków. Skróty nazw regionów objaśniono w tabeli 1

Fig. 1. The division of Poland into regions of data collection within the Rare Birds Panel (KRP). Abbreviations of region names are explained in Table 1

Zakres prezentowanych wyników

W raporcie omówiono gatunki o liczebności populacji krajowej do 300 par oraz trzy liczniejsze, jednak występujące na niewielkim obszarze, tj. dubelta *Gallinago media*, ślepowrona *Nycticorax nycticorax* i czapłę białą *Ardea alba* (Chodkiewicz et al. 2019). Pominięto tu kilkanaście gatunków wyjątkowo gniazdujących w kraju, których lęgi podlegają weryfikacji przez Komisję Faunistyczną (www.komisjafaunistyczna.pl) oraz kilka gatunków skrajnie nielicznie lęgowych, np. głuszca *Tetrao urogallus*, cietrzewia *Lyrurus tetrix* i puchacza *Bubo bubo* (Chodkiewicz et al. 2019). Te ostatnie nie zostały uwzględnione w KRP z uwagi na niekompletność danych w skali kraju, np. z powodu trudności metodycznych w corocznej ocenie liczebności populacji lęgowej. Wyjątkami są drożdżik *Turdus iliacus*, dla którego dane są niekompletne, ale jednocześnie populacja silnie spada i wymaga on specjalnej uwagi (Wilk et al. 2020) oraz pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*, dla której gromadzone są dane poza główną ostoją gatunku na Bagnach Biebrzańskich (Krajewski 2016, Stawarczyk et al. 2017). W niniejszym raporcie KRP nie przedstawiono wyników dla wodniczki *Acrocephalus paludicola*. W sezonie 2024 przeprowadzono pełne liczenia tego gatunku w dolinie Biebrzy, które wykazały liczebność istotnie niższą niż wcześniejsze oceny prezentowane w KRP. Oznacza to konieczność korekty obszaru wcześniejszej ekstrapolacji. Przygotowanie zaktualizowanych wyników wymaga ponownej analizy danych, przebudowy modeli oraz walidacji, co jest pracochłonne i nie mogło zostać zakończone do czasu publikacji raportu za rok 2023. Zgodnie z najnowszą, globalną listą ptaków AviList (AviList Core Team 2025) „czarnowron” został uznany za podgatunek wrony *Corvus corone*, co od roku 2025 rekomenduje również Komisja Faunistyczna (www.komisjafaunistyczna.pl).

Wśród omówionych 33 taksonów, 29 pojawia się w kraju naturalnie, a 4 gatunki, pochodzące z dawnych introdukcji, uważane są obecnie za gatunki wtórnie naturalne (Stawarczyk et al. 2017, www.komisjafaunistyczna.pl), tj. bernikla kanadyjska *Branta canadensis*, gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca*, mandarynka *Aix galericulata* lub gatunki, które nie wytworzyły samodzielnie utrzymującej się populacji, tj. aleksandretta obrożna *Psittacula krameri*. W roku 2023 nie odnotowano lęgów aleksandretty obrożnej, drożdżika i wójcika *Phylloscopus trochiloides*.

Liczebność

Dla każdego z gatunków podano łączną liczbę par/samców/terytoriów stwierdzonych w danym roku na podstawie określonych kategorii gniazdowania dla poszczególnych gatunków (tab. 2). Specyficzne kryteria stosowane w MPP opisano w instrukcjach dostępnych na stronie internetowej tego programu (www.monitoringptakow.gios.gov.pl). Natomiast dla pozostałych gatunków uwzględniono kryteria lęgowości zawarte w instrukcji przygotowanej na potrzeby portalu ornitho.pl (Wilk 2016). Liczebność osiadłych populacji mandarynki w Warszawie i Pruszkowie oceniono w oparciu o wyniki liczeń ptaków na początku sezonu lęgowego, uwzględniając stwierdzenia obejmujące kategorie gniazdowania pewnego i prawdopodobnego (F. Hayatli, Ł. Wardecki). Na mapach zaprezentowano sumy par/samców/terytoriów odnotowane w analizowanym roku w obrębie kwadratów 10 × 10 km.

Tabela 2. Kategorie lęgowości wykorzystane do określenia liczebności raportowanych gatunków: A – gniazdowanie możliwe, B – gniazdowanie prawdopodobne, C – gniazdowanie pewne. * – B i C dla populacji w Warszawie i Pruszkowie, C – dla pozostałych stanowisk; ** – stwierdzenia gniazdowania prawdopodobnego (PR i TE) odnotowane w okresie czerwiec–lipiec

Table 2. Breeding categories used to determine the population size of the reported species: A – breeding possible, B – breeding probable, C – breeding confirmed. (1) – species, (2) – breeding category. * – B and C for the population in Warsaw and Pruszków, C – for the other sites, ** – probable breeding (PR and TE) recorded in June–July

Gatunek (1)	Kategorie lęgowości (2)
Bernikla kanadyjska <i>Branta canadensis</i>	C
Gęsiówka egipska <i>Alopochen aegyptiaca</i>	C
Ohar <i>Tadorna tadorna</i>	B, C
Helmiatka <i>Netta rufina</i>	B, C
Podgorzałka <i>Aythya nyroca</i>	B, C
Mandarynka <i>Aix galericulata</i>	B, C*
Ostrygojad <i>Haematopus ostralegus</i>	B, C
Szczudłak <i>Himantopus himantopus</i>	BU, C
Szablodziób <i>Recurvirostra avosetta</i>	BU, C
Kulik wielki <i>Numenius arquata</i>	B, C
Dubelt <i>Gallinago media</i>	A, B, C
Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i>	B, C
Mewa czarnogłowa <i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	C
Rybitwa czubata <i>Thalasseus sandvicensis</i>	C
Rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i>	C
Ślepowron <i>Nycticorax nycticorax</i>	C
Czapla biała <i>Ardea alba</i>	B, C
Rybołów <i>Pandion haliaetus</i>	B, C
Gadożer <i>Circaetus gallicus</i>	B, C
Orlik grubodzioby <i>Clanga clanga</i>	B, C
Orzeł przedni <i>Aquila chrysaetos</i>	B, C
Uszatka błotna <i>Asio flammeus</i>	B, C
Puszczyk mszarny <i>Strix nebulosa</i>	A, B, C
Kraska <i>Coracias garrulus</i>	B, C
Sokół wędrowny <i>Falco peregrinus</i>	B, C
Aleksandretta obrożna <i>Psittacula krameri</i>	C
„Srokosz stepowy” <i>Lanius excubitor homeyeri</i>	B, C
„Czarnowron” <i>Corvus corone corone</i>	B, C
Wójcik <i>Phylloscopus trochiloides</i>	NP, BU, C
Pomurnik <i>Tichodroma muraria</i>	A, B, C
Drożdżik <i>Turdus iliacus</i>	B, C
„Pliszka tundrowa” <i>Motacilla flava thunbergi</i>	B, C
Pliszka cytrynowa <i>Motacilla citreola</i>	PR, TE**, NP, BU i C

Rozpowszechnienie

Parametr ten jest miarą wielkości zajmowanego areалу lęgowego i został wyrażony jako udział powierzchni 10 × 10 km, na których wykazano gatunek jako lęgowy wśród 3 304 powierzchni w całym kraju lub w odniesieniu do liczby kwadratów w poszczególnych regionach.

Trendy liczebności

Trendy liczebności podano na podstawie wyników z raportów MPP i publikowanych danych (np. Stawarczyk et al. 2017, Chylarecki et al. 2018, Chodkiewicz et al. 2019, MPP 2022, Beuch et al. 2024).

Kompletność danych

Uzyskanie kompletnych danych w skali kraju dla wszystkich rzadkich lęgowych taksonów nie jest możliwe. W niniejszym opracowaniu zastosowano 4-stopniową klasyfikację kompletności danych (tab. 3). Punktem odniesienia jest najnowsza ocena liczebności populacji lęgowych dla okresu 2013–2018 (Chodkiewicz et al. 2019) w odniesieniu do stopnia zbadania potencjalnych siedlisk gniazdowania poszczególnych gatunków. Podanie tej informacji ułatwia zorientowanie się co do kompletności danych w roku sprawozdawczym i jednocześnie jest istotne do właściwej interpretacji wyników w kolejnych sezonach.

Tabela 3. Ocena kompletności danych dla gatunków lęgowych rejestrowanych w Kartotece Rzadkich Ptaków

Table 3. Assessment of the completeness of data for the breeding species registered in the Rare Birds Panel. (1) – category, (2) – description in Polish, (3) – degree of country coverage by data, (4) – very high, (5) – high, (6) – moderate, (7) – low

Kategoria kompletności (1)	Opis (2)	Kompletność pokrycia kraju danymi [%] (3)
Bardzo wysoka (4)	Dane pełne lub niemal pełne w skali kraju	91–100
Wysoka (5)	Wyniki w małej części niekompletne, dla części stanowisk lęgowych brak danych	71–90
Średnia (6)	Pobieżne rozpoznanie, brakuje danych z szeregu ważnych lęgowisk	51–70
Niska (7)	Brak danych z ponad połowy lęgowisk krajowych; niejednokrotnie liczebność z raportowanych miejsc niekompletna	do 50

Przegląd gatunków

Bernikla kanadyjska *Branta canadensis*

Liczebność: 2 p.	Trend: fluktuacje (2004–2023)	Kompletność: wysoka
------------------	-------------------------------	---------------------

Odnotowano 2 stanowiska w dwóch regionach. Dnia 29.04 w Wierchowiskach Pierwszych pod Świdnikiem na Lubelszczyźnie obserwowano ptaka wysiadującego na wyspie na stawie w parku dworskim (W. Gustaw). Lęg ten zakończył się stratą. Nie można wykluczyć lęgu mieszanego z gęgawą *Anser anser*, gdyż nie obserwowano partnera. Kolejny przypa-

dek lęgu odnotowano 17.06 w Solcu-Zdroju na Ziemi Świętokrzyskiej, gdzie na stawie w parku zdrojowym obserwowano parę mieszaną bernikli kanadyjskiej i gęgawy z młodymi (2 mieszańce i 1 o fenotypie gęgawy) (E. Suchożebrska). Od roku 2004 w Polsce nieregularnie gniazduje od 1 do 5 par, najczęściej w parkach Gdańska (Ławicki et al. 2021). Poza tym miastem pojedyncze pary lęgowe stwierdzono na Jez. Somińskim na Pomorzu (rok 2008), w Poznaniu (2018), w Inowłodzu na Ziemi Łódzkiej (2020) oraz na stawach w Górkach na Ziemi Świętokrzyskiej (2022) (Ławicki et al. 2021, Wylegała et al. 2024).

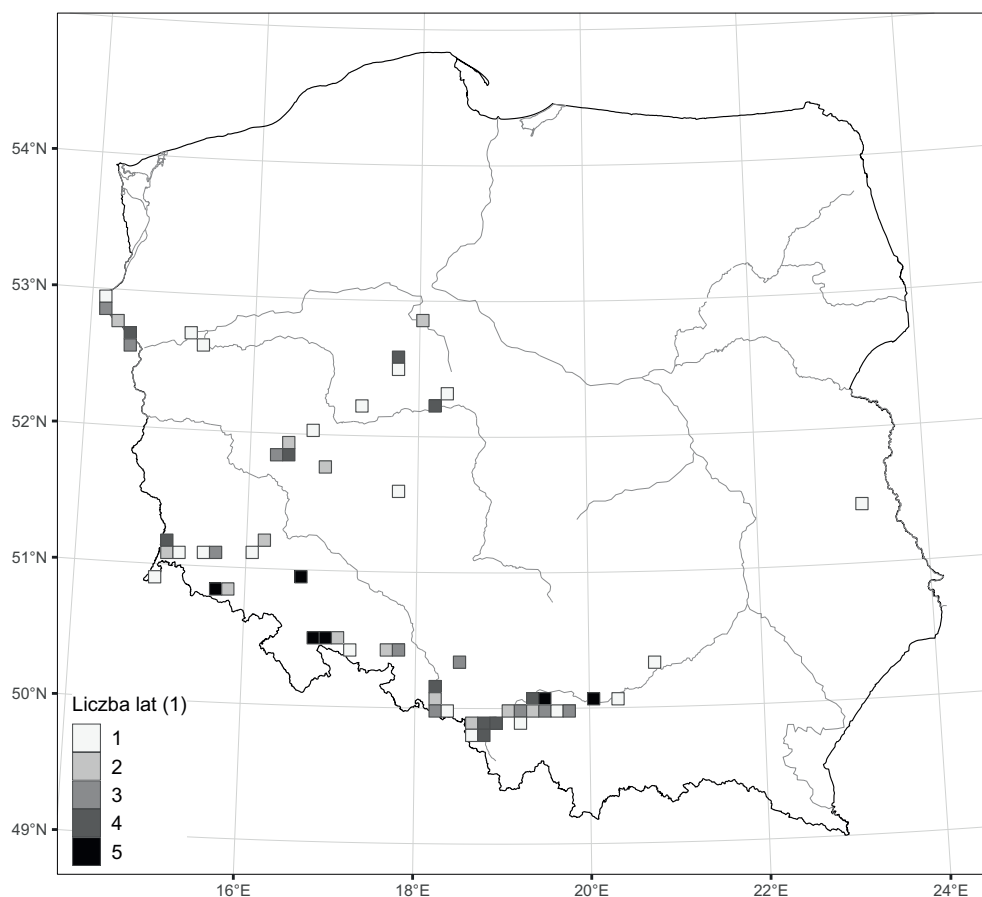
Gęsiówka egipska *Alopochen aegyptiaca*

Liczebność: 42 p.

Trend: wzrost (2007–2023)

Kompletność: wysoka

Stwierdzono 42 p. na 26 powierzchniach. Gniazdowanie odnotowano w 5 regionach: 16 p. na Dolnym Śląsku, 13 p. na Górnym Śląsku, 5 p. w Małopolsce i po 4 p. w Wielkopolsce i na Pomorzu (tab. 4). Na większości stanowisk występowały pojedyncze

Rys. 2. Rozmieszczenie stanowisk lęgowych gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* w Polsce w latach 2019–2023

Fig. 2. Distribution of the Egyptian Goose breeding sites in Poland in 2019–2023. (1) – number of years with breeding records

pary. Najliczniej zasiedlonym stanowiskiem były Stawy Podgórzeńskie na Dolnym Śląsku, gdzie stwierdzono 6 p., w tym 5 z młodymi (J. Słowikowski). Udział par z młodymi w skali całego kraju wynosił 81%. Liczebność gęsiówki egipskiej wzrasta z roku na rok, szczególnie zauważalnie po roku 2018. W roku 2023 krajowa populacja po raz pierwszy przekroczyła 40 p. (Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). W latach 2019–2023 stanowiska lęgowe gęsiówki egipskiej skupiały się w południowo-zachodniej Polsce, w tym szczególnie na Dolnym i Górnym Śląsku, w Wielkopolsce oraz w południowo-zachodniej części Pomorza. Zasiedlone kwadraty były zazwyczaj zajmowane przynajmniej przez 2 i więcej sezonów (rys. 2).

Tabela 4. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 4. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Egyptian Goose in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	16	13				5				4			4		42
N pow (2)	9	7				3				3			4		26
Rozp (%) (3)	3,3	5,2				1,4				0,6			1,1		0,8

Ohar *Tadorna tadorna*

Liczebność: 100 p.	Trend: stabilny (2020–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
--------------------	-----------------------------	----------------------------

Stwierdzono 100 p. na 35 powierzchniach w 6 regionach (tab. 5). Większa część populacji (70%) zasiedlała Pomorze, szczególnie licznie Dolinę Dolnej Odry wraz z Zalewem Szczecińskim, gdzie łącznie wykazano 42 p. (Ł. Ławicki i in.). Kolejne 15 p. stwierdzono wokół Zatoki Gdańskiej, najliczniej – 7 p. przy Ujściu Wisły (S. Bzoma i in.). Po 5 p. gniazdowało na jez. Gardno i Łebsko (G. Jędro, M. Jędro, M. Goc). Wykazano także efemeryczny lęg w rez. „Liwia Łuża” k. Niechorza (M. Jasiński). Ponadto 2 p. stwierdzono na Wyspie Estyjskiej na Zalewie Wiślanym (A. Kośmicki, H. Trzeciak, S. Bzoma). W dolinie środkowej Wisły wykazano łącznie 22 p., z czego większość między Nowym Dworem Mazowieckim a Ciechocinkiem (A. Różycki i in.). Inne izolowane stanowiska lęgowe to: zb. Jeziorsko na Ziemi Łódzkiej skupiający 3 p. (T. Janiszewski, T. Iciek, R. Włodarczyk), PN „Ujście Warty” – 3 p. (A. Szwarbuła i in.) oraz żwirownia Pilce na Dolnym Śląsku – 2 p. (Litwiniak et al. 2023). Rozpowszechnienie ohara pozostało na takim samym poziomie jak w poprzednim sezonie, natomiast łączna liczebność osiągnęła najniższą wartość od kiedy rozpoczęto krajowy cenzus gatunku (MPP). W latach 2020–2022 notowano w kraju 115–118 par (Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024).

Tabela 5. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie ohara *Tadorna tadorna* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 5. Number of breeding pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Common Shelduck in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	2		4	3			18			70				3	100
N pow (2)	1		3	2			9			19				1	35
Rozp (%) (3)	0,4		2,4	1,4			2,2			3,7				0,8	1,1

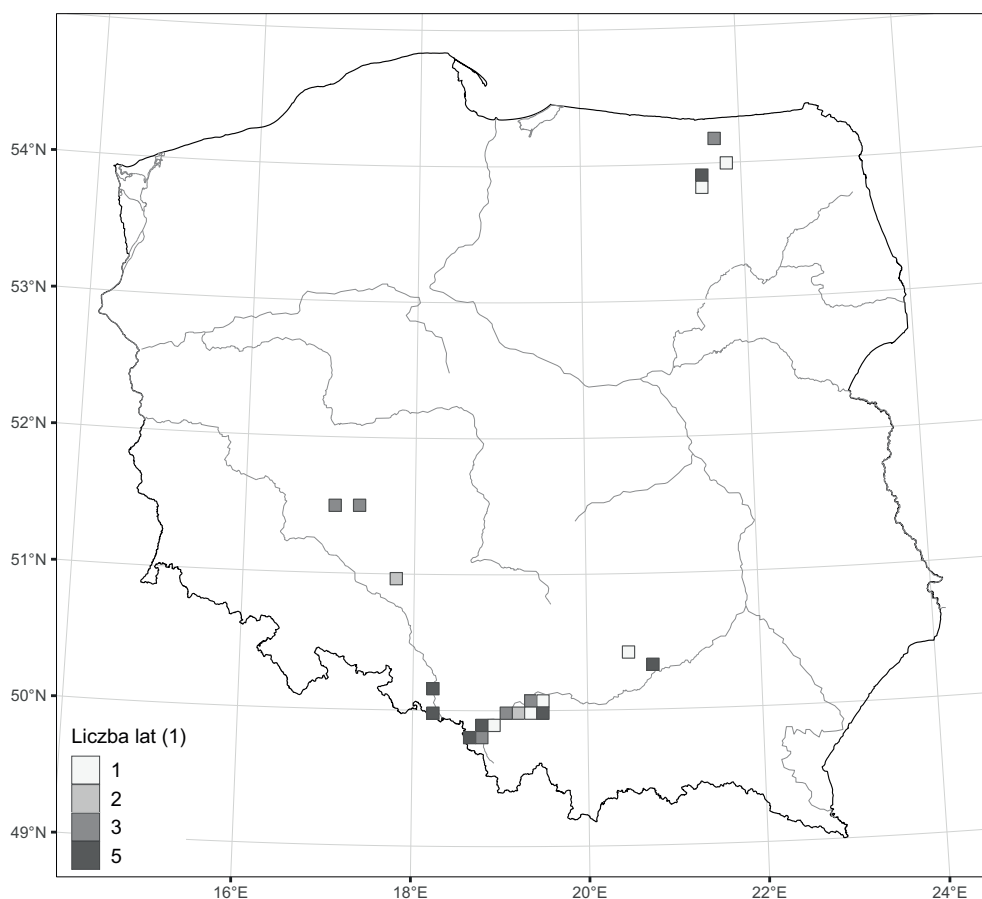
Helmiatka *Netta rufina*

Liczebność: 74 p.

Trend: wzrost (2013–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

Liczebność oszacowano na 74 p. lęgowe w 5 regionach (tab. 6). Większa część populacji (82%) zasiedlała Górny Śląsk (rys. 3), szczególnie licznie dwa kompleksy stawowe w dolinie górnej Odry – Łęczczok (30 p.) i Wielikąt (23 p.; S. Beuch i in.). Poza tym 1 p. stwierdzono tu na wyrobisku poźwirowym Roszków (S. Beuch, J. Lewandowska, Z. Wnuk). Pojedyncze pary zasiedlały ponadto 7 stanowisk w górnośląskiej części doliny górnej Wisły: stawy Ochaby Wielkie (G. Schneider i in.), stawy Ochaby Małe (M. Karpeta i in.), stawy Dębowiec (K. Liersz-Żelasko, H. Linert, J. Gil), stawy Iłownica (G. Schneider), Zb. Goczałkowicki (J. Betleja i in.), stawy Kostkowice (M. Karpeta, J. Gil) oraz stawy Brzeszcze-Nazieleńce (E. Paprzycka). W małopolskiej części doliny górnej Wisły stwierdzono gniazdowanie 5 p. na trzech stanowiskach: w żwirowni Dwory – 1 p. (J. Betleja, M. Ledwoń), na Stawach Monowskich – 1 p. (P. Malczyk) i na stawach Spytkowice – 3 p. (K. Haja, S. Broński). Na Dolnym Śląsku odnotowano po 2 p. na trzech stanowiskach

Rys. 3. Rozmieszczenie stanowisk lęgowych helmiatki *Netta rufina* w Polsce w latach 2019–2023

Fig. 3. Distribution of the Red-crested Pochard breeding sites in Poland in 2019–2023. (1) – number of year with breeding records

na stawach w Dolinie Baryczy: na stawach Stawno, na stawach Ruda Sułowska oraz na stawie Rudym (W. Lenkiewicz i in.). Poza tym 1 p. obserwowana była na stawach w Górkach na Ziemi Świętokrzyskiej (I. Długosz, P. Łagosz, M. Łodziński) oraz na Jez. Ryńskim na Warmii i Mazurach (R. Locman i in.). Uzyskana łączna liczebność helmiatki była rekordowa w porównaniu do poprzednich sezonów. Obserwuje się wyraźny wzrost liczebności w regionach południowych (Górny Śląsk, Dolny Śląsk, Małopolska) oraz spadek w izolowanej populacji mazurskiej, która z 5 p. w roku 2019, zmniejszyła się do 2 p. w latach 2020–2021 i 1 p. w latach 2022–2023 (Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). W latach 2019–2023 pary helmiatek stwierdzono na 21 kwadratach, w tym na 6 wykazano obecność par tylko w jednym sezonie, na 8 w 2–3 sezonach i na 7 w 5 sezonach. W roku 2023 aż 86% par helmiatki stwierdzonych w Polsce wykazano na powierzchniach zasiedlonych przez 4–5 sezonów.

Tabela 6. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie helmiatki *Netta rufina* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

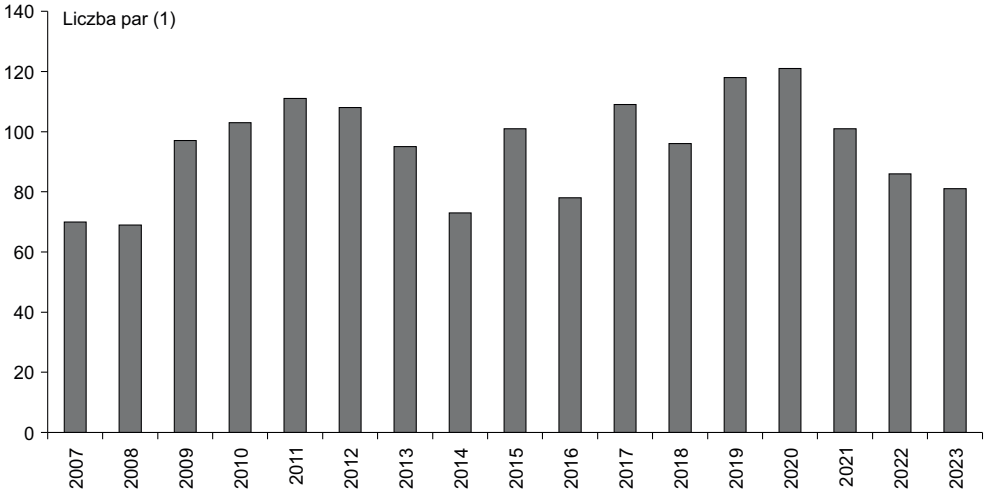
Table 6. Number of breeding pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Red-crested Pochard in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	6	61				5					1	1			74
N pow (2)	2	8				2					1	1			14
Rozp (%) (3)	0,7	5,9				0,9					0,7	0,4			0,4

Podgorzałka *Aythya nyroca*

Liczebność: 81 p. Trend: stabilny (2007–2023) Kompletność: bardzo wysoka

Stwierdzono 81 p. na 17 powierzchniach w 6 regionach (tab. 7). Podgorzałka występowała najliczniej na Lubelszczyźnie (29 p.; 36% populacji krajowej; M. Urban i in.),

Rys. 4. Zmiany liczebności populacji łęgowej podgorzałki *Aythya nyroca* w Polsce w latach 2007–2023 (dane MPP)

Fig. 4. Changes in number of breeding pairs of the Ferruginous Duck in Poland in 2007–2023. (1) – number of pairs

stawach w Budzie Stalowskiej (26 p.; 32% populacji krajowej; J. Grzybek) i w Dolinie Baryczy (19 p.; 23%; W. Lenkiewicz, B. Orłowska). Poza tymi obszarami stwierdzono po 1–2 p. na 5 stanowiskach, w tym na stawach Przeręb w Małopolsce (D. Wiehle, I. Długosz), w Grębowie na Podkarpaciu (J. Grzybek), na jez. Dąbie (K. Pytel) i jez. Drużno (B. Manikowska-Ślepowrońska i in.) na Pomorzu i na stawach w Górkach na Ziemi Świętokrzyskiej (E. Paprzycka, K. Jainta). W roku 2023 liczebność podgorzałki była zbliżona do średniej wieloletniej liczebności tego gatunku w Polsce (Wylegała et al. 2024). W latach 2007–2023 populacja krajowa fluktuowała od 69 p. w roku 2008 do 121 p. w roku 2020 (rys. 4).

Tabela 7. Liczba par, zajętych powierzchni 10×10 km i rozpowszechnienie (%) podgorzałki *Aythya nyroca* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 7. Number of pairs (1), occupied 10×10 km squares (2) and occupancy (3) of the Ferruginous Duck in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	19				29	2		28		2	1				81
N pow (2)	3				8	1		2		2	1				17
Rozp (%) (3)	1,1				3,5	0,5		1,0		0,4	0,2				0,5

Mandarynka *Aix galericulata*

Liczebność: 189 p.	Trend: wzrost (2001–2023)	Kompletność: wysoka
--------------------	---------------------------	---------------------

Stwierdzono 189 p. w 7 regionach (tab. 8). Zdecydowana większość populacji, tj. 164 p. zasiedlała Warszawę (obserwowano maksymalnie 274 samców, 164 samice). Stwierdzono tu co najmniej 39 pewnych lęgów w 19 lokalizacjach, z czego 19 w Łazienkach Królewskich, a 3 nad Wisłą. W okolicach Pruszkowa liczebność oceniono na 15 p. (Ł. Wardecki). Poza Mazowszem obserwowano samice z młodymi w 6 lokalizacjach: jedną samicę z 7 młodymi w Radziniu Podlaskim na Lubelszczyźnie (M. Karwowski), 3 samice w Parku Tysiąclecia w Toruniu na Kujawach (E. Lewandowska; Dylak 2024), po 2 samice w Brzegu na Dolnym Śląsku (M. Stajszczyk) i w Kamieniu Śląskim na Górnym Śląsku (W. Michalik) oraz po jednej samicy w Skawinie w Małopolsce (A. Mikrut) oraz w Ekoparku Wschodnim w Kołobrzegu na Pomorzu (M. Wielik). Pierwszy lęg mandarynki w Polsce stwierdzono w roku 2001 w Warszawie i od tego czasu liczebność w mieście wzrastała, a coraz częściej notowano także gniazdowanie w innych regionach kraju. W latach 2019–2022 stwierdzano w Polsce 88–150 par (Wylegała et al. 2024), a tegoroczna liczebność mandarynki była rekordowa.

Tabela 8. Liczba par, zajętych powierzchni 10×10 km i rozpowszechnienie (%) mandarynki *Aix galericulata* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 8. Number of pairs (1), occupied 10×10 km squares (2) and occupancy (3) of the Mandarin Duck in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	2	2	3		1	1	179			1					189
N pow (2)	1	1	1		1	1	7			1					13
Rozp (%) (3)	0,4	0,7	0,8		0,4	0,5	1,7			0,2					0,4

Ostrygojad *Haematopus ostralegus*

Liczebność: 44 p.	Trend: wzrost (2018–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
-------------------	---------------------------	----------------------------

Stwierdzono 44 p. na 29 powierzchniach w 6 regionach (tab. 9). Trzon populacji – 39 p. – zasiedlał OSO Dolina Środkowej Wisły na rozległym odcinku od Połańca na Ziemi Świętokrzyskiej, aż po Płock na Mazowszu (Ł. Bednarz i in.). Najliczniejsze stanowisko w okolicach Lucimii na Mazowszu skupiało 3 p. (Ł. Bednarz, K. Antoń, A. Floryszek-Kosińska). Poza doliną Wisły stwierdzono 3 pojedyncze p. w żwirowniach w Dolinie Dolnej Odry (Ł. Ławicki) oraz 1 p. w PN „Ujście Warty” (R. Zdrojewski, O. Betańska). Dodatkowo 1 p. przebywała na wyspie w ujściu Redy na Pomorzu, choć do lęgu ostatecznie najprawdopodobniej nie doszło (M. Ściborski). Na stanowisku tym gatunek gniazdował efemerycznie (ostatnio w roku 2012), a w latach 80. i 90. XX w. był tu regularnie lęgowy (Sikora et al. 2013). Wykazana łączna liczebność ostrygojada w Polsce w roku 2023 była zbliżona do stanu z roku poprzedniego (45 p.), jednak wyraźnie wyższa od wartości notowanych w latach 2018–2021, kiedy stwierdzano 26–40 p. (Sikora et al. 2020, Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024).

Tabela 9. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) ostrygojada *Haematopus ostralegus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 9. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Eurasian Oystercatcher in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZŁ	Razem (4)
N par (1)					3		30	5		4	1			1	44
N pow (2)					2		16	5		4	1			1	29
Rozp (%) (3)					0,9		4,0	2,5		0,8	0,7			0,8	0,9

Szczudłak *Himantopus himantopus*

Liczebność: 7 p.	Trend: fluktuacje (2000–2023)	Kompletność: wysoka
------------------	-------------------------------	---------------------

Stwierdzono 7 p. na 5 stanowiskach (tab. 10). Na zb. Jeziorsko na Ziemi Łódzkiej stwierdzono gniazdowanie co najmniej 3 par. Oprócz 3 p. wodzących pisklęta 10.06 obserwowano tam 6 ad. nie wykazujących jednak zachowań lęgowych (Janiszewski et al. 2024). Na Lubelszczyźnie stwierdzono 2 p. w rejonie Hrubieszowa – 1 p. z gniazdem na stawach w Nieleddwi oraz 1 zaniepokojona para na rozlewisku Bugu k. Czumowa (D. Boruchalski). Na Podkarpaciu stwierdzono pojedyncze pary na dwóch blisko siebie położonych stanowiskach – 1 p. z gniazdem na osadnikach w Ostrowie (M. Baran i in.) oraz 1 p. z pisklętami na osadnikach cukrowni w Ropczycach (T. Mazurkiewicz i in.). Na

Tabela 10. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) szczudłaka *Himantopus himantopus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 10. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Black-winged Stilt in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZŁ	Razem (4)
N par (1)				3	2			2							7
N pow (2)				1	2			1							4
Rozp (%) (3)				0,7	0,9			0,5							0,1

tym ostatnim stanowisku w latach 2021–2022 gniazdowały po 3 p. (Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). Po roku 2010 szczudłak gniazdował w Polsce niemal corocznie – maksymalnie 10 p. w roku 2021 (Beuch et al. 2023).

Szablodziób *Recurvirostra avosetta*

Liczebność: 25 p.

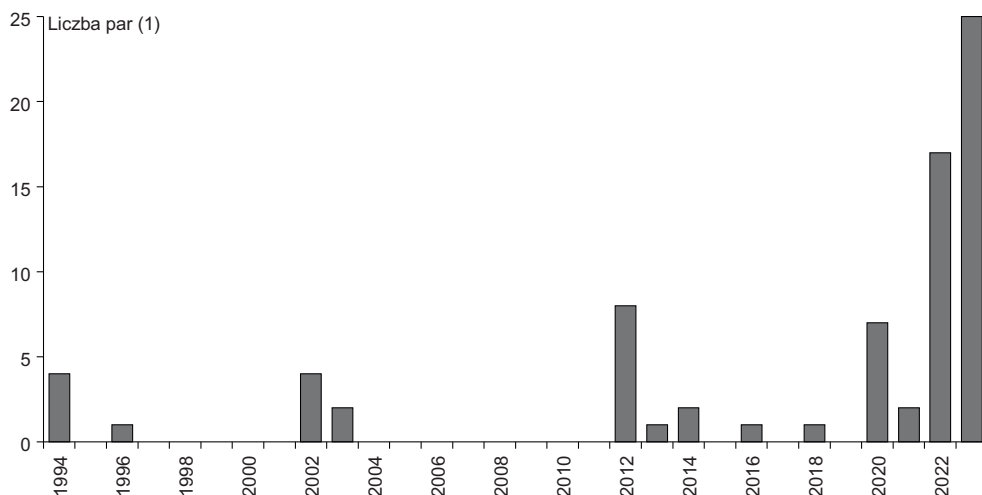
Trend: wzrost (2000–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

Lęgowe szablodzioby odnotowano na dwóch stanowiskach na Zalewie Szczecińskim, w tym 20 p. na wyspie Brysnej i 5 p. na w. Śmieckiej (Marchowski et al. 2023). Sezon 2023 charakteryzował się wysokim sukcesem na etapie pisklęcym. W dniu 24.06 na obu wyspach obserwowano łącznie ok. 70 piskląt i młodych. Szczególnie wysoką produktywność wykazano na w. Śmieckiej, gdzie 4 p. wodziły po 4 pisklęta (Marchowski et al. 2023). W roku 2022 odnotowano 14 p. tylko na w. Brysnej (Marchowski et al. 2023). W sezonie 2023 prawdopodobnie nie doszło do lęgów na zb. Jeziorsko, albo zostały one zniszczone wskutek zalania na wczesnym etapie wysiadywania. Do 7 os. obserwowano w okresie 25.03–9.05 w rejonie Tomisławice – Brzeg (Janiszewski et al. 2024). W latach 1994–2023 lęgi szablodzioba potwierdzono w 13 sezonach (rys. 5). Bieżący sezon był rekordowy pod względem liczby par lęgowych (Stawarczyk et al. 2017, Muszyńska 2022, Marchowski et al. 2023).

Fot. 1. Szablodziób *Recurvirostra avosetta*, Wyspa Brysna, Zalew Szczeciński, Pomorze, 20.05.2023 (fot. Z. Kajzer) – *Pied Avocet, Brysna Island, May 2023*

Rys. 5. Zmiany liczebności populacji lęgowej szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Polsce w latach 1994–2023 (Stawarczyk et al. 2017, Muszyńska 2022, Marchowski et al. 2023)

Fig. 5. Changes in number of breeding pairs of the Pied Avocet in Poland in 1994–2023. (1) – number of pairs

Sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula*

Liczebność: 293 p. Trend: spadek (1980–2023) Kompletność: bardzo wysoka

Wykazano gniazdowanie 293 p. na 52 pow. w 8 regionach (tab. 11). Ponad połowa populacji – 153 p. – zasiedlała OSO Dolina Środkowej Wisły, większość gniazdowała na odcinku od ujścia Sanu do Płocka. Poszczególne wyspy w korycie Wisły zasiedlało od 1 do kilku par, a najliczniej – 10 p. stwierdzono na stanowisku k. Smoszewa na Mazowszu (A. Różycki, R. Tusiński). Po roku przerwy stwierdzono ponowne gniazdowanie gatunku nad Bugiem w okolicy m. Wieska-Wieś na Mazowszu (Ł. Wardecki, B. Łukaszewicz). Inne izolowane stanowiska pojedynczych par na śródlądziu to: dwa zbiorniki na Ziemi Łódzkiej – Cieszanowice (M. Wężyk, U. Wężyk, M. Kociniak) oraz Zb. Sulejowski (M. Wężyk, S. Kielan, J. Dukąła), osadniki elektrowni Konin i Pątnów oraz dolina Warty k. m. Tury w Wielkopolsce (S. Mielczarek). Populacja na śródpolnych rozlewiskach w powiecie pruszkowskim na Mazowszu liczyła w tym roku 6 p. (P. Żarkiewicz). Na wybrzeżu stwierdzono łącznie 129 par. Najliczniej – 24 p. na wydmach Słowińskiego PN (M. Jędro, M. Goc), 22 p. w ujściu Wisły (S. Bzoma i in.), a 13 p. gniazdowało na wyspach Brysna i Śmięcka na Zalewie Szczecińskim (Marchowski et al. 2024). Liczebność odnotowana w kraju w roku 2023 była wyraźnie wyższa od wartości notowanych w latach 2020–

Tabela 11. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) sieweczki obrożnej *Charadrius hiaticula* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 11. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Common Ringed Plover in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)			1	2	20		135	1		129	3		2		293
N pow (2)			1	2	4		21	1		20	1		2		52
Rozp (%) (3)			0,8	1,4	1,8		5,2	0,5		3,9	0,7		0,6		1,6

2022, kiedy stwierdzano 179–217 p. Obie kluczowe dla gatunku populacje wykazały wyraźne wzrosty liczebności w stosunku do poprzednich sezonów – wiślańska o niemal 40% i nadmorska – o niemal 30% (Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). Pomimo względnie dobrego roku, trend wieloletni populacji lęgowej sieweczki obrożnej utrzymuje tendencję spadkową w porównaniu do stanu z końca lat 90. XX w. (Tomiałojć & Stawarczyk 2003).

Kulik wielki *Numenius arquata*

Liczebność: 157 p.	Trend: stabilny (2015–2023)	Kompletność: średnia
--------------------	-----------------------------	----------------------

Łącznie zebrano informacje o występowaniu 157 p. na 55 powierzchniach (tab. 12). Dane należy uznać za niepełne, zwłaszcza dla Mazowsza i rozproszonych stanowisk w innych regionach kraju. Główne obszary występowania ograniczały się do Mazowsza, Podlasia, Wielkopolski, Lubelszczyzny i Ziemi Łódzkiej (tab. 12). Około 75% populacji krajowej gniazdowało w OSO: na Mazowszu w Dolinie Dolnego Bugu – 19 p., Dolinach Omulwi i Płodownicy – 18 p. (rozpoznanie niepełne), Bagnie Pulwy – 7 p. oraz Dolinach Wkry i Mławki – 4 p. (rozpoznanie niepełne). W Ostoi Kurpiowskiej odnotowano 9 p. (rozpoznanie niepełne). Na Podlasiu głównym lęgowiskiem pozostaje OSO Ostoja Biebrzańska wraz z doliną Brzozówki, gdzie stwierdzono łącznie 30 p. oraz Bagno Wiczna – 10 p. W Wielkopolsce najliczniejsze stanowiska zlokalizowano w OSO: Nadnoteckie Łęgi – 11 p., Wielki Łęg Obrzański – 8–9 p. i Dolina Środkowej Warty – 2–3 p. Na Lubelszczyźnie kluczowym lęgowiskiem był kompleks łąk „Żelizna” w rejonie Kanału

Fot. 2. Kulik wielki *Numenius arquata*, pow. rawicki, Wielkopolska, 25.04.2023 (fot. J. Ratajczak) – *Eurasian Curlew, Wielkopolska region, April 2023*

Wieprz–Krzna, gdzie gniazdowało 10–12 p. Na Ziemi Łódzkiej najważniejszym obszarem była dolina Neru z szacunkową liczebnością 11 p. Trend liczebności populacji kulika wielkiego w latach 2015–2023 był stabilny. Po wyraźnym spadku od 2019 roku obserwuje się powolny wzrost populacji przypisywany działaniom ochronnym, takim jak grodzenie gniazd pastuchami elektrycznymi oraz zasilanie populacji ptakami odchowanymi w niewoli.

Tabela 12. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) kulika wielkiego *Numenius arquata* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 12. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Eurasian Curlew in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)				11	14	2	59		41		1		28	1	157
N pow (2)				2	4	1	22		14		1		10	1	55
Rozp (%) (3)				1,4	1,8	0,5	5,4		6,8		0,7		2,8	0,8	1,7

Dubelt *Gallinago media*

Liczebność: 447 ♂♂	Trend: spadek (2010–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
--------------------	---------------------------	----------------------------

Odnotowano 447 tokujących dubeltów na 59 tokowiskach w 3 regionach (tab. 13). Najważniejszym regionem występowania było Podlasie. Odnotowano tu 35 tokowisk liczących w sumie 308 samców. Kluczowym lęgowiskiem były Bagna Biebrzańskie (183 samców na 21 tokowiskach), gdzie najliczniejsze tokowisko skupiało 28 samców. Poza basenem Biebrzy na Podlasiu stwierdzono 125 samców na 14 tokowiskach, w tym najliczniejsze tokowisko liczące 46 samców w OSO Puszcza Knyszyńska. W południowo-wschodniej części kraju gatunek występował na Lubelszczyźnie (134 samce na 22 tokowiskach). Ponadto na Mazowszu wykryto 5 samców na 2 tokowiskach (MPP 2023). Prowadzone w ostatnich latach badania telemetryczne na dubeltach wykazały, że przemieszczające się między tokowiskami samce często zatrzymują się w nocy w lokalizacjach, które stanowią potencjalne miejsca toków, po czym wracają na trwałe tokowiska (Korniluk & Chylarecki 2023). Dlatego też od roku 2023 dokonano zmiany w uwzględnianiu w wynikach stwierdzeń pojedynczych tokujących samców. Stwierdzenia takie są uwzględniane w podsumowaniu (jak również w analizie trendu i rozpowszechnienia) wyłącznie w sytuacji, gdy w poprzednich latach notowane było na powierzchni monitoringowej tokowisko, a więc stwierdzone były co najmniej dwa tokujące samce (MPP 2023). W ciągu 14 lat badań (2010–2023) liczebność dubelta na kontrolowanych stanowiskach zmniejszyła się o ok. 44%. Spadek liczby tokujących samców o 17% w stosunku do roku 2022, na tle wzrostowego trendu liczebności w latach 2018–2022, może wynikać z naturalnych fluktuacji liczebności gatunku (MPP 2023).

Tabela 13. Liczba tokujących samców, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie dubelta *Gallinago media* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 13. Number of lekking males (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Great Snipe in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N samców (1)					134		5		308						447
N pow (2)					21		2		24						47
Rozp (%) (3)					9,3		0,5		11,6						1,4

Mewa czarnogłowa *Ichthyaetus melanocephalus*

Liczebność: 71 p.

Trend: fluktuacje (2007–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

W roku 2023 gniazdowało 71 p. w 10 regionach na 25 stanowiskach (tab. 14). Mewa czarnogłowa najliczniej występowała na Zb. Mietkowskim na Dolnym Śląsku, gdzie stwierdzono 21 p. (M. Przymencki, K. Litwiniak), 6 p. na Zb. Goczałkowickim na Górnym Śląsku (J. Betleja) oraz 6 p. na zb. Jeziorsko na Ziemi Łódzkiej (T. Iciek). Mniejsze skupiska – po 4 p. – zostały wykryte w Rudzie Żmigrodzkiej na Dolnym Śląsku (W. Lenkiewicz i in.), na Kujawach w żwirowni Skoki (P. Zieliński i in.) oraz w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich na Jez. Ryńskim (P. Zieliński i in.). W pozostałych 19 koloniach gniazdowało po 1–3 p. Liczebność gatunku w latach 2019–2022 sukcesywnie wzrastała i wynosiła odpowiednio 42, 53, 68 i 94 p. (Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023). Spadek liczebności w roku 2023 i fluktuacje w dłuższej perspektywie czasu są charakterystyczne dla tego gatunku. W roku 2023 stwierdzono gniazdowanie 8 par mieszkańców międzygatunkowych w 6 koloniach. W roku 2023 niemal we wszystkich kontrolowanych koloniach mew stwierdzono wirusa ptasiej grypy H5N1. W pięciu koloniach znaleziono 21 martwych mew czarnogłowych (17 ad. i 4 pull.). Śmiertelność gatunku spowodowana wirusem objęła 12% populacji z roku 2023 (Przymencki et al. 2024, Indykiewicz et al. 2025).

Tabela 14. Liczba par, zajętych powierzchni 10×10 km i rozpowszechnienie (%) mewy czarnogłowej *Ichthyaetus melanocephalus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 14. Number of pairs (1), occupied 10×10 km squares (2) and occupancy (3) of the Mediterranean Gull in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	30	11	5	6		2	7	1		2		5	2		71
N pow (2)	4	4	2	1		2	5	1		2		2	2		25
Rozp (%) (3)	1,5	3,0	1,6	0,8		0,9	1,2	0,5		1,0		0,8	0,6		0,8

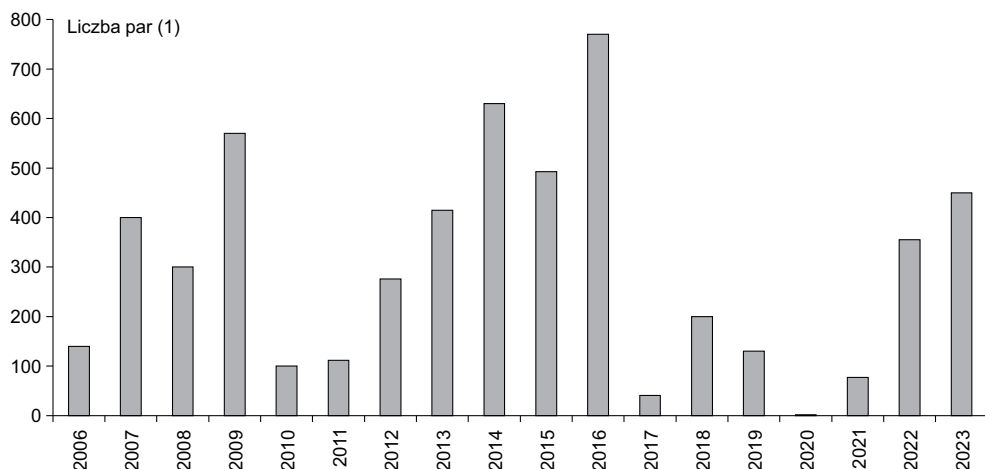
Rybitwa czubata *Thalasseus sandvicensis*

Liczebność: 450 p.

Trend: fluktuacje (2006–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

W Porcie Północnym w Gdańsku odnotowano 450 p. lęgowych (S. Bzoma). Sezon zakończył się sukcesem, ok. 275 piskląt uzyskało zdolność do lotu. W kolonii znaleziono 35 martwych dorosłych ptaków (ok. 4% populacji lęgowej), u części z nich stwierdzono obecność wirusa ptasiej grypy. Kolejny raz nie potwierdzono gniazdowania gatunku w rez. przyrody Mewia Łacha przy Ujściu Wisły, gdzie rybitwy gniazdowały w latach 2007–2020. Dynamika zmian liczebności rybitwy czubatej wykazuje silne fluktuacje. W najlepszym roku 2016 odnotowano 780 p., potem nastąpił stopniowy spadek, a w kolejnym trzech sezonach wykazano wzrost populacji (rys. 6).

Rys. 6. Zmiany liczebności populacji lęgowej rybitwy czubatej *Thalasseus sandvicensis* w Polsce w latach 2006–2023 (Meissner et al. 2014, dane MPP)

Fig. 6. Changes in number of breeding pairs of the Sandwich Tern in Poland in 2006–2023. (1) – number of pairs

Rybitwa białoskrzydła *Chlidonias leucopterus*

Liczebność: 109 p.

Trend: fluktuacje (2000–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

Wykazano gniazdowanie 109 p. na 8 powierzchniach w 3 regionach (tab. 15). Najwięcej par stwierdzono na Podlasiu, w tym najliczniej na rozlewisku w Zajkach – 50 p. (Ł. Krajewski) oraz na Bagnie Wizna – 20 p. (M. Polakowski, M. Broniszewska, B. Przystupa). W dolinie Biebrzy gniazdowanie stwierdzono tylko w dwóch miejscach w dolnym basenie – 7 p. k. Wierciszewa i 1 p. w Brzostowie (Ł. Krajewski). Poza tym 3 p. gnieździły się na zb. Siemianówka (M. Polakowski, M. Broniszewska, A. Goławski), a dwa stanowiska stwierdzono także w dolinie Narwi pod Łomżą – 1 p. po stronie podlaskiej i 7 p. po stronie mazowieckiej (M. Polakowski, M. Broniszewska, B. Przystupa). Poza Polską północno-wschodnią wykazano tylko 1 kolonię lęgową na Lubelszczyźnie – ok. 20 p. w rez. przyrody „Roskosz” k. Chełma (D. Boruchalski). Liczebność rybitwy białoskrzydłej w roku 2023 była o 88% niższa niż w sezonie poprzednim i aż o 98% niższa niż w wyjątkowo korzystnym roku 2021 (Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). Duże wahania liczebności są typowe dla tego gatunku, a jego populacja w dużej mierze zależy od sezonowych warunków siedliskowych związanych z dostępnością nadzrzecznych rozlewisk. Pod tym względem stosunkowo suchy rok 2023 nie obfitował w optymalne siedliska dla rybitwy białoskrzydłej.

Tabela 15. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) rybitwy białoskrzydłej *Chlidonias leucopterus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 15. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the White-winged Black Tern in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)					20		7		82						109
N pow (2)					1		1		6						8
Rozp (%) (3)					0,4		0,2		2,9						0,2

Ślepowron *Nycticorax nycticorax*

Liczebność: 1258 p.	Trend: wzrost (2009–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
---------------------	---------------------------	----------------------------

W roku 2023 ślepowron gniazdował w 16 koloniach w 4 regionach (tab. 16). Większość stanowisk zlokalizowana była w stałym rejonie występowania gatunku – dolinie górnej Wisły. Odnotowano tam 1 117 p. (MPP 2023). Większość krajowej populacji zasiedlała 4 OSO: Dolina Dolnej Skawy (383 p.), Dolina Górnej Wisły (311 p.), Dolina Dolnej Soły (215 p.) oraz Stawy w Brzeszczach (208 p.) (J. Betleja i in.). Poza tym obszarem stwierdzono cztery stanowiska lęgowe: zb. Mokrzec na Podkarpaciu – 73 p. (K. Paryś, P. Wójcik), stawy w Górkach w OSO Dolina Nidy – 64 p. (M. Jantarski), Zb. Rożnowski w Małopolsce – 3 p. (T. Wilk) oraz stawy Starzawa na Podkarpaciu – 1 p. (H. Kamecki). Pomimo wieloletniego trendu wzrostowego w roku 2023 nastąpił spadek liczebności o 11,5% w stosunku do roku 2022. Takie chwilowe spadki liczebności, ograniczające się zazwyczaj do jednego sezonu, były notowane już wcześniej (MPP 2023).

Tabela 16. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) ślepowrona *Nycticorax nycticorax* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 16. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Black-crowned Night Heron in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)		519				601		74			64				1258
N pow (2)		3				5		2			1				11
Rozp (%) (3)		2,2				2,3		1,0			0,7				0,3

Czapla biała *Ardea alba*

Liczebność: 1 150 p.	Trend: wzrost (2011–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
----------------------	---------------------------	----------------------------

Stwierdzono 1 150 par na 16 pow. w 3 regionach (tab. 17). Najliczniejsza populacja zasiedlała Podlasie, gdzie znajdowały się dwie najliczniejsze krajowe kolonie – na jez. Gaładuś, gdzie skupionych było 251 p. (A. Zbyryt) oraz w dolnym basenie doliny Biebrzy – 155 p. (Ł. Krajewski). Drugi rok z rzędu gatunek gniazdował w liczbie 26 p. na zb. Siemianówka, a po dwuletniej przerwie powrócił na jez. Wigry, gdzie do lęgów przystąpiło 87 p. (A. Zbyryt). Na Warmii i Mazurach zasiedlonych było 6 kolonii, z których najliczniejsza na jez. Gołdapiwo liczyła 138 p. (A. Zbyryt). Znalezione tu też jedno nowe stanowisko na Jez. Warpuńskim (4 p.), na którym wcześniej gniazdowały wyłącznie czaple siwe *A. cinerea* (S. Menderski). Najliczniej zasiedlonym stanowiskiem na Lubelszczyźnie było rozlewisko w Husynnem ze 122 p. (T. Bajdak). Po raz pierwszy policzono także czaplińce na zb. Mosty – 61 p. (Ł. Bednarz) i w m. Szpica – 19 p. (T. Bajdak), które z dużym prawdopodobieństwem były zasiedlone już w poprzednim sezonie, jednak nie

Tabela 17. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) czapli białej *Ardea alba* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 17. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Great Egret in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)					259				519			372			1150
N pow (2)					6				4			6			16
Rozp (%) (3)					2,6				1,9			2,4			0,5

dokonano na nich wówczas oceny liczebności. Kolejny rok liczba par lęgowych oraz zasiedlanych stanowisk czapli białej rosta, przewyższając ponad dwukrotnie liczebność z roku 2018, kiedy kraj zasiedlało 496 p. (Zbryt 2019).

Rybołów *Pandion haliaetus*

Liczebność: 40 p.	Trend: spadek (2000–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
-------------------	---------------------------	----------------------------

Stwierdzono 40 p. na 32 powierzchniach w 5 regionach (tab. 18). Większość powierzchni (21) znajdowała się w Polsce zachodniej, z najdalej na południe wysuniętym stanowiskiem w okolicach Bolesławca na Dolnym Śląsku. Najliczniejsza populacja – 15 p. – zasiedlała Warmię i Mazury. Dane o sukcesie lęgowym zgromadzono dla 37 p., u których stwierdzono gniazdowanie pewne. Sukces lęgowy w roku 2023 był niższy od wieloletniej średniej i wyniósł 59,5%. Trend tego parametru w latach 2000–2023 został określony jako stabilny. Produktywność na gniazdo z sukcesem wyniosła 2,2 młodego, a w przeliczeniu na parę lęgową 1,3 młodego. Oba parametry nie wykazywały istotnych zmian od roku 2000. Tegoroczna liczebność rybołowa osiągnęła taką samą wartość jak w poprzednim sezonie (Wylegała et al. 2024) i była jedną z wyższych w bieżącym stuleciu, co może wskazywać na odwrócenie niekorzystnego trendu. W sezonie 2000 populację lęgową oceniono na 49 p., potem w ciągu kilkunastu lat nastąpił spadek liczebności, z minimalną wartością 24 p. W latach 2018–2023 wykazano wzrost populacji rybołowa, jednak nadal nie osiągnął on liczebności sprzed ćwierćwiecza.

Tabela 18. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) rybołowa *Pandion haliaetus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 18. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Western Osprey in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZŁ	Razem (4)
N par (1)	1									7		15	9	8	40
N pow (2)	1									7		11	7	6	32
Rozp (%) (3)	0,4									1,4		4,5	2,0	4,8	1,0

Gadożer *Circaetus gallicus*

Liczebność: 4 p.	Trend: spadek (2000–2023)	Kompletność: wysoka
------------------	---------------------------	---------------------

W roku 2023 stwierdzono 4 p., w tym 3 p. na Lubelszczyźnie, z czego 2 p. na Polesiu Lubelskim. We wschodniej części Lasów Sobiborskich odnotowano 1 tokującą p. (M. Niedziółka, G. Ziolo), a następnie obserwowano kilkakrotnie polujące oraz lecące kierunkowo z pokarmem ptaki (J. Typiak, B i P. Woźniak i in.). W zachodniej części tego kompleksu leśnego obserwowano kilkakrotnie osobniki (również z pokarmem) na żerowisku na Krowim Bagnie (S. Aftyka, T. Kawiak), jak również raz widziano ptaka lecącego kierunkowo nisko nad lasem (B Woźniak i in.). Ponadto 1 p. stwierdzono w rewirze w Puszczy Solskiej (M. Charymski i in.). Poza Lubelszczyzną stwierdzono 1 p. z 1 pisklęciem (lęg zakończony niepowodzeniem) w dolinie Biebrzy (Ł. Krajewski, K. Henel). Był to pierwszym po roku 2018 lęg odnotowanym poza Lubelszczyzną (Sikora et al. 2020, Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024).

Ponadto jedno stanowisko gadożera o statusie gniazdowanie prawdopodobne stwierdzono w zachodniej części Lasów Sobiborskich w roku 2022 (M. Kozioł), co nie zostało

uwzględnione w poprzednim raporcie KRP (Wylegała et al. 2024). Oznacza to, że w sezonie 2022 potwierdzono w kraju stanowiska 2 p.

Orlik grubodzioby *Clanga clanga*

Liczebność: 19 p.	Trend: stabilny (2000–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
-------------------	-----------------------------	----------------------------

W roku 2023, podobnie jak w sezonie 2022, stwierdzono 19 p. orlików grubodziobych, w tym 16 p. na Podlasiu i 3 p. na Lubelszczyźnie (tab. 19). Zasięg występowania gatunku obejmuje Kotlinę Biebrzańską oraz Puszcze Białowieską, Puszcze Knyszyńską i Lubelszczyznę. Zaledwie na 3 stanowiskach stwierdzono czyste pary *C. clanga*. W 8 przypadkach obserwowano tylko pojedyncze ptaki wykazujące cechy *C. clanga*, a przynależności gatunkowej drugiego ptaka z pary nie określono. Pozostałe 8 stanowisk zasiedlały pary mieszane (samiec *C. pomarina* × samica *C. clanga*) lub samice w parach z osobnikami będącymi międzygatunkowymi mieszańcami. W latach 2000–2023 liczebność populacji lęgowej orlika grubodziobego wahała się od 11 do 20 p. Wyniki uzyskane w latach 2022–2023 są jednymi z najwyższych odnotowanych w całym okresie prowadzenia monitoringu. Wyraźną tendencję wzrostową obserwowano do roku 2010. W kolejnych latach odnotowano spadek liczebności do 12–14 p., a trend liczebności w całym okresie badań określono jako stabilny. Wzrost liczebności w latach 2021–2023 roku wynika z uwzględnienia w programie monitoringu stanowisk lęgowych par mieszanych gniazdujących poza Kotliną Biebrzańską (MPP 2023).

Tabela 19. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) orlika grubodziobego *Clanga clanga* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023. W zestawieniu uwzględniono pary mieszane *C. pomarina* × *C. clanga* oraz pary z osobnikami wykazującymi cechy mieszańców tych dwóch gatunków

Table 19. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Greater Spotted Eagle in ornithological regions in Poland in 2023. Table includes mixed pairs (*C. pomarina* × *C. clanga*) or pairs with individuals that are hybrids of these two species. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)					3				16						19
N pow (2)					3				11						14
Rozp (%) (3)					1,3				5,3						0,4

Orzeł przedni *Aquila chrysaetos*

Liczebność: 30 p.	Trend: wzrost (2000–2023)	Kompletność: bardzo wysoka
-------------------	---------------------------	----------------------------

Stwierdzono 30 p. w 4 regionach (tab. 20). W Karpatach zlokalizowano 28 p. – od Beskidu Żywieckiego po Góry Sanocko-Turczańskie. Na Pomorzu 2 p. występowały w okolicach Słowińskiego PN. W 21 rewirach wykryto zasiedlone gniazda. Spośród nich w 7 odnotowano lęgi z sukcesem (łącznie 7 młodych). Sukces lęgowy w 2023 roku wyniósł 33% (MPP 2023). W latach 2018–2023 liczebność tego gatunku była stabilna na poziomie 29–34 p. (Sikora et al. 2020, Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). W ciągu pierwszych kilkunastu lat bieżącego stulecia zarówno areał, jak i liczebność krajowej populacji orla przedniego wyraźnie wzrastały, ale w ciągu ostatniej dekady proces ten wyhamował (Beuch et al. 2024).

Tabela 20. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) orła przedniego *Aquila chrysaetos* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 20. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Golden Eagle in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)		2				8		18		2					30
N pow (2)		2				8		18		2					30
Rozp (%) (3)		1,5				3,7		9,1		0,4					0,9

Uszatka błotna *Asio flammeus*

Liczebność: 12 p.	Trend: fluktuacje (2000–2023)	Kompletność: niska
-------------------	-------------------------------	--------------------

Stwierdzono 12 p. na czterech stanowiskach, większość w dolinie Biebrzy. Na Bagnie Ławki odnotowano 9 p., w tym 4 w kategorii gniazdowania pewnego (B. Głębocka i in.). Po 1 p. lęgowej wykryto k. Gugien (M. Dąbek, J. Prescher i in.) i k. Wrocenia (K. Henel). Ponadto, dwukrotnie w maju i czerwcu obserwowano pojedynczego, w tym tokującego, osobnika w dolinie Górnej Narwi koło m. Narew (J. Ruiz Rodrigo, O. Myka i in.). W latach 2019–2023 populacja tego gatunku w Polsce wahała się od 0 do 12 p. (Matyjasiak et al. 2019, Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024). Jedynym miejscem dość regularnego gniazdowania uszatki błotnej w kraju była dolina Biebrzy, z głównym stanowiskiem na Bagnie Ławki (Krajewski et al. 2023).

Fot. 3. Uszatka błotna *Asio flammeus*, Bagno Ławki, Podlasie, 21.06.2023 (fot. B. Głębocka) – Short-eared Owl, Ławki Marsh, June 2023

Puszczyk mszarny *Strix nebulosa*

Liczebność: 12 p.

Trend: wzrost (2010–2023)

Kompletność: wysoka

Liczebność oceniono na 12 p., z czego do lęgów przystąpiło 8 p. Wszystkie pary stwierdzono na 6 powierzchniach na Lubelszczyźnie. W Lasach Sobiborskich i Włodawskich stwierdzono 10 terytoriów z 6 pewnymi lęgami (B. Woźniak i in.). Pozostałe dwie pary gniazdowały w okolicach Białej Podlaskiej (S. Aftyka i in.). Poza znanymi miejscami lęgów dokonano także dwóch obserwacji ptaków w Puszczy Solskiej, gdzie gatunek stwierdzano także w roku poprzednim (Chodkiewicz et al. 2025). Może to wskazywać na obecność nowej populacji lęgowej w kolejnym kompleksie leśnym na Lubelszczyźnie.

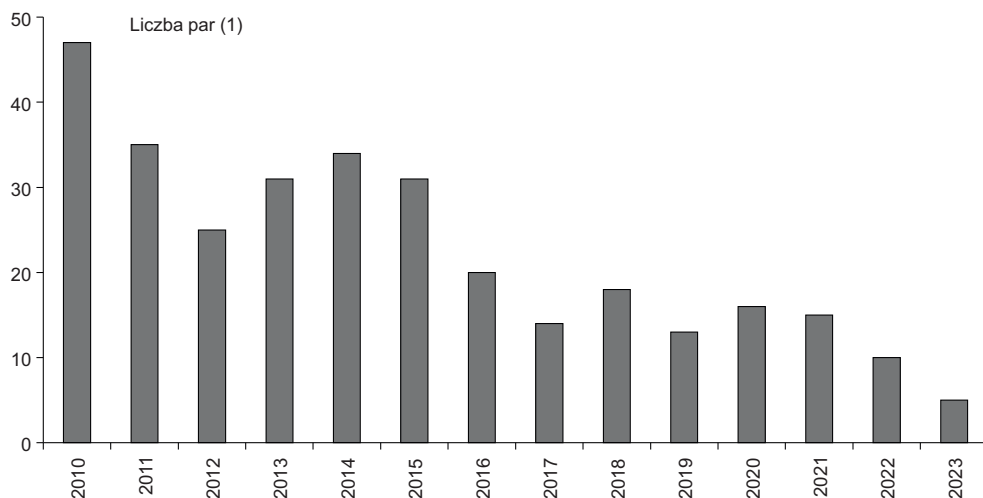
Kraska *Coracias garrulus*

Liczebność: 5 p.

Trend: spadek (2006–2023)

Kompletność: bardzo wysoka

Stwierdzono zaledwie 5 p., w tym 4 z pewnymi lęgami i 1 z prawdopodobnym na Równinie Kurpiowskiej na Mazowszu (MPP 2023, A. Górski i in.). Poza tym na 15 stanowiskach (14 na Kurpiach na Mazowszu i 1 na Podkarpaciu) obserwowano pojedyncze ptaki nieprzystępujące do lęgów. Wynik uzyskany w roku 2023 jest najniższy od rozpoczęcia stałego monitoringu w roku 2010, gdy odnotowano 47 p. w kategorii gniazdowanie pewne i prawdopodobne (rys. 7). W stosunku do roku 2022 populacja obniżyła się o połowę (Wylegała et al. 2024). Szybkie tempo spadku w ciągu ostatnich lat (rys. 7) wskazuje, że gatunek z bardzo dużym prawdopodobieństwem wycofa się z kraju w ciągu obecnej dekady.

Rys. 7. Zmiany liczebności populacji lęgowej kraski *Coracias garrulus* w Polsce w latach 2010–2023 (dane MPP)

Fig. 7. Changes in number of breeding pairs of the European Roller in Poland in 2010–2023. (1) – number of pairs

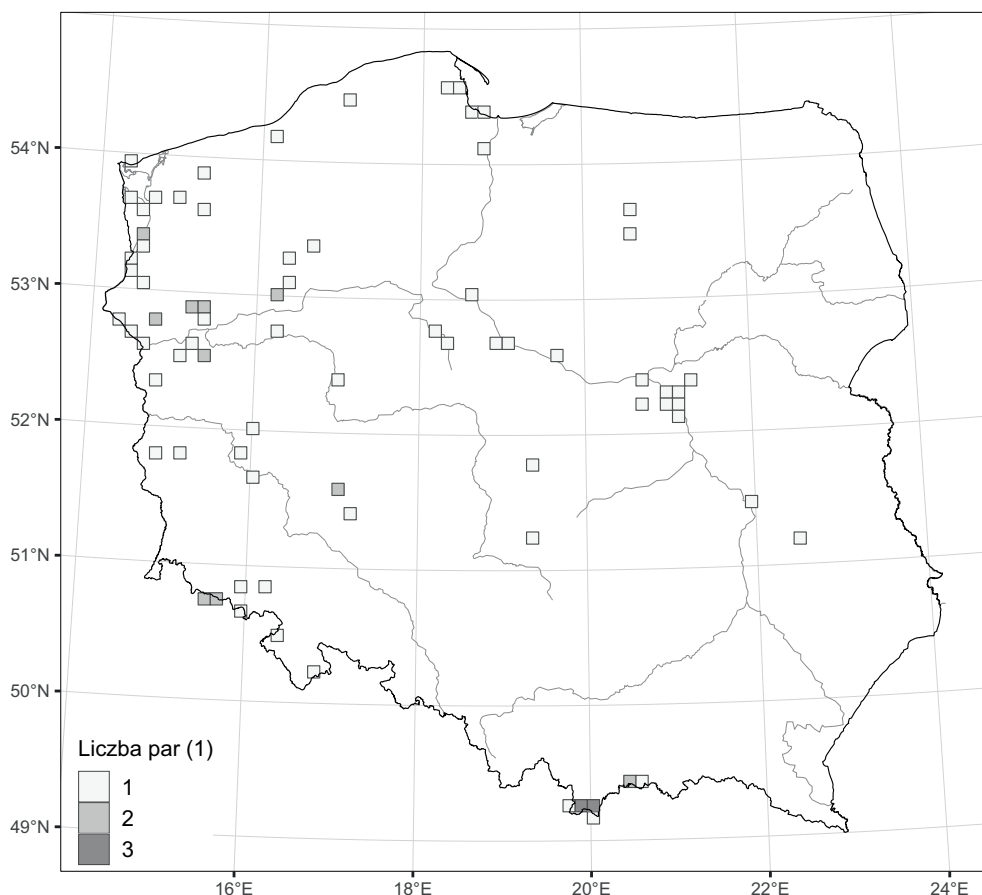
Sokół wędrowny *Falco peregrinus*

Liczebność: 92 p.

Trend: wzrost (2000–2023)

Kompletność: wysoka

Stwierdzono 92 p. w 10 regionach (tab. 21, rys. 8). Zdecydowanie największa populacja występowała na Pomorzu – 30 p.. W tym regionie 16 p. stwierdzono w lasach zachodniopomorskich oraz 14 p. na wysokich konstrukcjach (głównie kominy) nad dolną Odrą i na wybrzeżu. W pięciu regionach (Dolny Śląsk, Małopolska, Wielkopolska, Mazowsze, Ziemia Lubuska) odnotowano gniazdowanie od 9 do 13 p. W trzech regionach (Górny Śląsk, Podkarpacie i Podlasie) wciąż nie odnotowano współczesnych lęgów tego gatunku (tab. 21). Stanowiska sokołów wędrownych znajdowały się głównie w miastach (34 p.), lasach (31 p.) i górach (20 p.) (Stowarzyszenie Na Rzecz Dzikich Zwierząt Sokół, S. Sielicki i in.). W górach sokoły wędrowne gniazdowały w Tatrach (7 p.; S. Broński, T. Suchan), Karkonoszach (4 p.; D. Kuś), Górach Stołowych (4 p.; R. Mikusek), Pieninach (2 p.; B. Kozik), Masywie Śnieżnika (1 p.; R. Mikusek), Górach Kruczych i Rudawach Janowickich (po 1 p.; D. Panasiuk, Ł. Kosicki, A. Knychala). Populacja krajowa wzrasta z roku na rok i po raz pierwszy przekroczyła 90 par.

Rys. 8. Rozmieszczenie stanowisk lęgowych sokoła wędrownego *Falco peregrinus* w Polsce w roku 2023
Fig. 8. Distribution of the Peregrine Falcon breeding sites in Poland in 2023. (1) – number of pairs

Tabela 21. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie sokoła wędrownego *Falco peregrinus* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 21. Number of breeding pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Peregrine Falcon in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	13		3	2	2	11	9			30		2	11	9	92
N pow (2)	9		3	2	2	6	9			26		2	9	8	76
Rozp (%) (3)	3,3		2,4	1,4	0,9	2,8	2,2			5,1		0,8	2,5	6,4	2,3

„Srokosz stepowy” *Lanius excubitor homeyeri*

Liczebność: 2 p.	Trend: niezany (2013–2023)	Kompletność: niska
------------------	----------------------------	--------------------

Stwierdzono 2 p. w 2 regionach. Lęg mieszanej pary (samiec o cechach „srokosza stepowego”) odnotowano na Kujawach k. wsi Gutowo w gm. Bartniczka, gdzie stwierdzono parę z wysiadywanym gniazdem (P. Zaniecki), w tym samym miejscu co rok wcześniej (Wylegała et al. 2024). Ponadto na Dolnym Śląsku k. wsi Brzezia Łąka, gm. Długoleś, 12.04 sfotografowano dorosłego ptaka budującego gniazdo (A. Szwarbuła). W latach 2013–2023 krajowa populacja tego podgatunku wahała się w zakresie 0–5 p. (Stawarczyk et al. 2017, Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024).

„Czarnowron” *Corvus corone corone*

Liczebność: 8 p.	Trend: niezany (2000–2023)	Kompletność: niska
------------------	----------------------------	--------------------

Stwierdzono 8 p. w 6 regionach (tab. 22). Pewne lęgi (wysiadywanie) „czarnowrona” z „wroną siwą” *C. c. cornix* odnotowano na terenie ogrodu zoologicznego w Chorzowie na Górnym Śląsku (K. Koźlik) i w Międzywodziu na Pomorzu (R. Mendakiewicz). Na pozostałych stanowiskach obserwowano terytorialne pary mieszane: na terenie ogrodu zoologicznego we Wrocławiu (Y. Shashenko), nad Zb. Mietkowskim („czarnowron” w parze z hybrydem „czarnowrona” i „wrony siwej”; J. Słowikowski), w Parku Poniatowskiego w Łodzi (J. Barczyk, P. Minias, A. Chyb), nad Jez. Czorszyńskim w Małopolsce (G. Błachuta), nad Stawami Brustmana na Wawrzyszewie w Warszawie–Bielanach (H. Mateuszczuk i in.) i w Wicku na Wolinie (G. Kiljan). Liczebność „czarnowrona” (głównie w parach mieszanych z „wroną siwą”) w Polsce wahała się w latach 2019–2023 w zakresie 4–8 p. (Ławicki et al. 2021, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023, Wylegała et al. 2024).

Tabela 22. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) „czarnowrona” *Corvus corone corone* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 22. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Carrion Crow *Corvus corone corone* in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	2	1		1		1	1			2					8
N pow (2)	2	1		1		1	1			2					8
Rozp (%) (3)	0,7	0,7		0,7		0,5	0,2			0,4					0,2

Pomurnik *Tichodroma muraria*

Liczebność: 3 p.	Trend: nieznany (2000–2023)	Kompletność: wysoka
------------------	-----------------------------	---------------------

Wykazano ok. 3 p. na dwóch powierzchniach w Tatrzańskim PN. Najwięcej obserwacji z całego sezonu lęgowego pochodzi z rejonu Raptawickiej Turni w Tatrach Zachodnich, gdzie prawdopodobnie gniazdowała 1 p. (S. Broński i in.). Prócz tego dokonano dwóch obserwacji wskazujących na możliwość gniazdowania dodatkowych 2 par w Tatrach Wysokich. W dniu 11.04 widziano przeganiające się 2 os. wysoko nad zboczami Opalonego Wierchu. Na wysokości Białego Żlebu rozdzieliły się – jeden poleciał dalej w dół doliny, a drugi zawrócił w rejon Kazalnicy Cubryńskiej, gdzie w roku 2022 był prawdopodobnie lęgowy. Następnie 16.05 widziano śpiewającego samca przy żlebie „Maszynka do mięsa” pod Wielkim Kotleń Mięgoszowieckim (S. Broński).

„Pliszka tundrowa” *Motacilla flava thunbergi*

Liczebność: 4 p.	Trend: nieznany (2000–2023)	Kompletność: niska
------------------	-----------------------------	--------------------

Pojedyncze pary odnotowano na 4 stanowiskach (tab. 23), w tym dwie prawdopodobnie lęgowe na Dolnym Śląsku: 18.06 we Wrocławiu-Swojczycach (M. Sęk) i 30.06 nad zb. Smardzów (K. Ostrowski). Ponadto wykryto 2 p. w kategorii gniazdowania pewnego: 27.05 samiec zaniepokojony i samica z pokarmem k. m. Cielądz na Ziemi Łódzkiej (P. Boguszewski) oraz para obserwowana od wiosny do 10.07 w Kowalach Oleckich na Warmii i Mazurach (R. Locman). Potencjalne lęgi na Dolnym Śląsku byłyby dopiero drugim i trzecim przypadkiem gniazdowania tego podgatunku w zachodniej części kraju. Wcześniej zanotowano tylko jeden taki przypadek – w 2009 roku w Sypniewie na Pomorzu (Stawarczyk et al. 2017, Beuch et al. 2023).

Tabela 23. Liczba par, zajętych powierzchni 10 × 10 km i rozpowszechnienie (%) „pliszki tundrowej” *Motacilla flava thunbergi* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023

Table 23. Number of pairs (1), occupied 10 × 10 km squares (2) and occupancy (3) of the Grey-headed Wagtail in ornithological regions in Poland in 2023. (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	2			1								1			4
N pow (2)	2			1								1			4
Rozp (%) (3)	0,7			0,7								0,4			0,1

Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*

Liczebność: 28 p. (poza Bagnami Biebrzańskimi)	Trend: wzrost (2000–2023)	Kompletność: średnia
--	---------------------------	----------------------

Lęgi odnotowano w 5 regionach, w których stwierdzono łącznie 28 p. (tab. 24). Na Podlasiu (poza populacją biebrzańską, w której w 2023 r. wykazano 35 p. – Ł. Krajewski, R. Szczęch i in.), odnaleziono 4 stanowiska lęgowe: 2 na zb. Siemianówka z 7 p. (Ł. Krajewski i in.), w kopalni torfu Lewsze – 1 p. (G. Grygoruk) i w dolinie Bugu k. Mołozewa znaleziono lęg złożony z 5 jaj, przy którym wykazano obecność samicy w parze z samcem pliszki żółtej *M. flava* (P. Chylarecki i in.). Kolejne 3 stanowiska potwierdzono na Pomorzu: przy ujściu Redy – 8 p. (A. Kośmicki), w Słowińskim PN – 4 p. (M. Jędro) i 1 p. obserwowano na Karsiborskiej Kępie (E. Dziadul). Kolejny sezon potwierdzono lęgi dwóch par (na początku sezonu widziano 3 samce i 2 samice) w rez. Gubińskie Mokradła

Fot. 4. Pliszka cytrynowa *Motacilla citreola*, Karpowicze, Podlasie, 1.05.2023 (fot. S. Turowski) – *Citrine Wagtail*, Karpowicze, May 2023

na Ziemi Lubuskiej (J. Lewandowski). Ponadto gatunek odnotowano na Dolnym Śląsku na Zb. Mietkowskim – 1 samiec karmiący młode i pewny lęg jednej pary przy Zb. Orawskim w Małopolsce, gdzie 1.05 obserwowano nawet 6 samców i 3 samice (G. Błachuta i in.). W porównaniu z poprzednimi latami łączna liczebność pliszki cytrynowej w roku 2023 była na niskim poziomie (Wylegała et al. 2024).

Tabela 24. Liczba par, zajętych powierzchni 10×10 km i rozpowszechnienie (%) pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* w regionach ornitologicznych Polski w roku 2023 (poza głównym lęgowiskiem na Bagnach Biebrzańskich)

Table 24. Number of pairs (1), occupied 10×10 km squares (2) and occupancy (3) of the Citrine Wagtail in ornithological regions in Poland in 2023 (outside the main breeding area in the Biebrza Marshes). (4) – total

	DS	GS	KU	LD	LL	MP	MZ	PK	PL	PM	SW	WM	WP	ZL	Razem (4)
N par (1)	1					3			9	13				2	28
N pow (2)	1					1			3	3				1	9
Rozp (%) (3)	0,4					0,5			0,4	0,6				0,2	0,3

Dziękujemy wszystkim obserwatorom, którzy brali udział w Monitoringu Ptaków Polski lub przekazali swoje obserwacje do regionalnych kartotek ornitologicznych, ogólnokrajowej bazy obserwacji ornitho.pl lub bezpośrednio do koordynatorów Kartoteki Rzadkich Ptaków. Mamy nadzieję, że przedstawione w raporcie wyniki zachęcą Was do kontynuowania współpracy, a pozostałych do wprowadzania swoich danych do internetowych baz, tak by kolejne raporty były jeszcze bardziej kompletne. Za udostępnienie zdjęć do niniejszej publikacji dziękujemy Beacie Głębockiej, Zbigniewowi Kajzerowi, Januszowi Ratajczakowi i Stanisławowi Turowskiemu.

Literatura

- AviList Core Team. 2025. AviList: The Global Avian Checklist, v2025.
- Beuch S., Ławicki Ł., Wylegała P., Sikora A., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Górski A., Grygoruk G., Guzik W., Hayatli F., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński M., Chodkiewicz T. 2023. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 63: 313–351.
- Beuch S., Chodkiewicz T., Przymencki M., Wardecki Ł., Sikora A., Neubauer G., Smyk B., Marchowski D., Ławicki Ł., Meissner W., Chylarecki P. 2024. Monitoring Ptaków Polski w latach 2021–2024. *Biul. Monitoringu Przyrody* 28: 1–108.
- Chodkiewicz T., Neubauer G., Sikora A., Ławicki Ł., Meissner W., Bobrek R., Cenian Z., Bzoma S., Betleja J., Kuczyński L., Moczarska J., Rohde Z., Rubacha S., Wieloch M., Wylegała P., Zielińska M., Zieliński P., Chylarecki P. 2018. Monitoring Ptaków Polski w latach 2016–2018. *Biul. Monitoringu Przyrody* 17: 1–90.
- Chodkiewicz T., Beuch S., Ławicki Ł., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Górski A., Grygoruk G., Guzik W., Hayatli F., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński M., Sikora A. 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 63: 347–379.
- Chodkiewicz T., Chylarecki P., Sikora A., Wardecki Ł., Bobrek R., Neubauer G., Marchowski D., Dmoch A., Kuczyński L. 2019. Raport z wdrażania art. 12 Dyrektywy Ptasiej w Polsce w latach 2013–2018: stan, zmiany, zagrożenia. *Biul. Monitoringu Przyrody* 20: 1–80.
- Chodkiewicz T., Wylegała P., Ławicki Ł., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Szwed H., Wężyk M., Beuch S. 2025. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2023 – gatunki nieleęgowe. *Ornis Pol.* 66: 196–232.
- Dylík A. 2024. Mandarynka *Aix galericulata* w województwie kujawsko-pomorskim (występowanie i lęgi). *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 80: 56–61.
- Indykiewicz P., Przymencki M., Minias P., Jakubas D., Litwiniak K., Zieliński P., Janiszewski T., Włodarczyk R., Ledwoń M., Nowakowski J., Dulisz B., Domańska-Blicharz K., Świętoń E., Śmietanka K., Bukaciński D., Bukacińska B., Buczyński A., Beuch S., Chodkiewicz T., Betleja J., Bzoma S., Marchowski D., Sikora A., Bednarz Ł., Antczak J., Dylík A., Kajzer K., Król W., Krajewski Ł., Menderski S., Rapczyński J., Rubacha S., Szczerbik R., Szymczak J., Walasz K., Wylegała P. 2025. Impact of highly pathogenic avian influenza virus (HPAIV) on Black-headed Gulls *Chroicocephalus ridibundus* population in Poland in 2023. *Avian Pathol.* 54: 498–511.
- Janiszewski T., Janiszewska A., Minias P., Wężyk P., Włodarczyk R. 2024. Gniazdowanie szablodzioba *Recurvirostra avosetta* i szcudłaka *Himantopus himantopus* na zbiorniku Jeziersko w latach 2020–2023. *Ornis Pol.* 65: 259–265.
- Komisja Faunistyczna & Kartoteka Rzadkich Ptaków 2018. Komunikat o powołaniu Kartoteki Rzadkich Ptaków w Polsce. *Ornis Pol.* 59: 297–299.
- Krajewski Ł. 2016. Wybrane elementy biologii lęgowej pliszki cytrynowej *Motacilla citreola* na Bagnach Biebrzańskich. *Ornis Pol.* 57: 1–11.
- Krajewski Ł., Chodkiewicz T., Czernek S., Grajewska A., Henel K., Korniluk M., Maciorowski G., Marczakiewicz P., Mirski P., Neubauer G., Szczęch R., Świętochowski P., Tumiel T. 2023. Awifauna lęgowa Doliny Biebrzy – stan aktualny i zmiany. *Ornis Pol.* 64: 161–189.
- Litwiniak K., Przymencki M., Pluta M., Beuch S. 2023. Gniazdowanie ohara *Tadorna tadorna* w żwirowni Pilce w latach 2022–2023. *Ptaki Śląska* 28: 57–60.
- Ławicki Ł., Beuch S., Chodkiewicz T., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Górski A., Grygoruk G., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch

- M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński M., Sikora A. 2021. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2019 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 62: 310–338.
- Matyjasiak Ł., Pagórski P., Chmielewski S., Kielan S. 2024. Jaki był ornitologiczny rok 2023 na Nizinie Mazowieckiej? *Kulon* 29: 110–148.
- Marchowski D., Kajzer Z., Sołowiej M., Michałowski S., Barcz M., Jasiński M., Kowalewski M., Malecha A., Przybysz M., Rek T., Sidelnik M., Sobieraj M., Stańczak P., Jankowiak Ł. 2023. Pierwsza w Polsce kolonia lęgowa szablodziobów *Recurvirostra avosetta* na sztucznych wyspach Zalewu Szczecińskiego. *Ornis Pol.* 64: 273–287.
- Meissner W., Bzoma S., Zięćik P., Wybraniec M. 2014. Gniazdowanie rybitwy czubatej *Sterna sandvicensis* w Polsce w latach 2006–2013. *Ornis Pol.* 55: 96–104.
- Muszyńska A. 2022. Występowanie szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Polsce. *Ornis Pol.* 63: 12–28.
- Przymencki M., Beuch S., Indykiewicz P., Litwiniak K., Bukaciński D., Bukacińska M., Zieliński P., Betleja J., Marchowski M., Ledwoń M., Bzoma S., Buczyński A., Wardecki Ł., Bednarz Ł., Flis A., Łożyńska H., Kusal B., Chodkiewicz T. 2024. Mortality among scarce breeding gulls and terns during a highly pathogenic avian influenza (HPAI) H5N1 virus outbreak in Poland during 2023. *Bird Study* 71: 326–335.
- Sikora A., Beuch S., Ławicki Ł., Wylegała P., Neubauer G., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Górski A., Grygoruk G., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Matyjasiak Ł., Smyk B., Sielicki S., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński M., Chodkiewicz T. 2020. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2018 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 61: 259–283.
- Sikora A., Ławicki Ł., Kajzer Z., Antczak J., Kotlarz B. 2013. Rzadkie ptaki lęgowe na Pomorzu w latach 2000–2012. *Ptaki Pomorza* 4: 5–81.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Wilk T. 2016. Kryteria lęgowości ptaków – materiały pomocnicze. Wersja 3 – 16.02.2016. OTOP, Marki.
- Wylegała P., Sikora A., Chodkiewicz T., Beuch S., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylík A., Górski A., Guzik W., Hayatli F., Jankowski K., Kajzer Z., Krajewski Ł., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Obłoz P., Sielicki S., Sztwiertnia H., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński P., Ławicki Ł. 2024. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2022 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 65: 337–369.
- Zieliński P., Chodkiewicz T., Zielińska M., Iciek T., Sidelnik M., Szymczak J., Bukaciński D., Bukacińska M., Rudenko A., Neubauer G., Sikora A. 2022. Gniazdowanie mewy czarnogłowej *Ichthyæetus melanocephalus* w Polsce w latach 2006–2020 na tle sytuacji gatunku w Europie. *Ornis Pol.* 63: 83–99.